EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.12.2018
COM(2018) 856 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

DRUGO POROČILO NA PODLAGI MEHANIZMA ZA ZADRŽANJE IZVZETJA IZ VIZUMSKE OBVEZNOSTI

{SWD(2018) 496 final}

I. Uvod

Brezvizumski režim ima pomembne koristi za državljane ter krepi družbene, kulturne in gospodarske vezi med EU in njenimi partnericami. Hkrati pomeni tudi odgovornost za ohranitev napredka, doseženega na podlagi dialogov o liberalizaciji vizumskega režima, ter zagotavljanje dobrega upravljanja migracij in varnostnih razmer, vključno z vizumsko politiko, ki je usklajena s pravnim redom EU.

To **drugo poročilo na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti** izhaja iz dolžnosti Komisije, da nadzoruje redno izpolnjevanje zahtev v zvezi z liberalizacijo vizumskega režima v tretjih državah ter o tem vsaj enkrat letno[1] poroča Evropskemu parlamentu in Svetu. Ocenjevalno obdobje se je začelo z datumom sprejetja prvega poročila na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti[2] decembra 2017. Kar zadeva geografsko področje uporabe, so v poročilu še naprej zajete države, ki so uspešno končale dialoge o liberalizaciji vizumskega režima. To poročilo se še naprej osredotoča na posebna področja[3], na katerih so za zagotovitev trajnosti doseženega napredka potrebni nadaljnji ukrepi. Zato to poročilo tako kot prvo poročilo na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti ne zajema meril, ki se nemoteno izvajajo.

Statistični del tega poročila se nanaša na 26 držav članic EU, ki uporabljajo Uredbo (EU) 2018/1806, ter štiri pridružene schengenske države (v nadaljnjem besedilu: razširjeno schengensko območje)[4]. Ocena posebnih področij temelji predvsem na informacijah, ki jih Eurostatu[5] zagotovijo države razširjenega schengenskega območja in agencije EU (Europol, eu-LISA, Evropski azilni podporni urad, Evropska agencija za mejno in obalno stražo ter Eurojust), ter izmenjavi informacij med Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje in organi držav, katerih državljani so oproščeni vizumske obveznosti. Temu poročilu je priložen **delovni dokument služb Komisije**, ki vsebuje podrobnejše informacije o razvoju, ugotovljenem za posamezna področja.

---

1 V skladu s členom 8(4) Uredbe (EU) 2018/1806 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so izvzeti iz te obveznosti (UL L 303, 28.11.2018, str. 39).

2 COM(2017) 815 final.

3 Tako kot lani so posebna področja opredeljena v skladu z zadevnimi akcijskimi načrti za liberalizacijo vizumskega režima za posamezne države. V tem poročilu je poudarek na naslednjih posebnih področjih: Albanija (nezakonite migracije, kazenski pregon, pranje denarja), nekdanja jugoslovanska republika Makedonija (nezakonite migracije, organizirani kriminal), Bosna in Hercegovina (nezakonite migracije, organizirani kriminal, pranje denarja), Črna gora (nezakonite migracije, organizirani kriminal), Srbija (nezakonite migracije, vizumska politika, organizirani kriminal, pranje denarja), Moldavija (nezakonite migracije, boj proti korupciji), Gruzija (nezakonite migracije, organizirani kriminal, boj proti korupciji) in Ukrajina (nezakonite migracije, organizirani kriminal, boj proti korupciji). Poleg tega Komisija še naprej pozorno spremlja izvajanje meril v zvezi z varnostjo dokumentov, pa tudi preprečevanjem diskriminacije in položajem ranljivih skupin prebivalstva. V okviru širitvenega paketa EU za države Zahodnega Balkana, katerih državljani so oproščeni vizumske obveznosti, za države vzhodnega partnerstva pa v okviru izvajanja zadevnih pridružitvenih sporazumov še naprej spremlja tudi splošno stanje na področju notranjih zadev in pravosodja, ki je prav tako pomembno za izvajanje zavez glede liberalizacije vizumskega režima, ter poroča o njem.

4 Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Danska, Nemčija, Estonija, Grčija, Španija, Francija, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nizozemska, Avstrija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija, Slovaška, Finska in Švedska, pa tudi Švica, Norveška, Lihtenštajn in Islandija.

5 Statistike Eurostata se stalno posodabljajo, pri čemer organi držav v razširjenem schengenskem območju sproti sporočajo točnejše podatke. Glede na navedeno se statistike za prejšnja leta (vključno z obdobjem, ki ga zajema prvo poročilo na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti) posodabljajo z retroaktivnim učinkom z najnovejšimi informacijami, ki so na voljo med pripravo.

II. Ocena posebnih področij v skladu z merili za liberalizacijo vizumskega režima

II.1 Zahodni Balkan

Albanija

Nezakonite migracije, vključno s ponovnim sprejemom

Kar zadeva izzive, povezane z nezakonitimi migracijami, se je med letoma 2016 in 2017 skupno število zavrnitev vstopa povečalo za 13 % (s 30 305 na 34 310). Povečalo se je tudi število nezakonitih prebivanj, in sicer za 11 % (s 33 445 nezakonitih prebivanj leta 2016 na 37 325 nezakonitih prebivanj leta 2017). Po podatkih Evropske agencije za mejno in obalno stražo trendi v zvezi z izzivi, povezanimi z nezakonitimi migracijami, kažejo, da se je število zavrnitev vstopa in nezakonitih prebivanj med prvo polovico leta 2017 in prvo polovico leta 2018 zmanjšalo[6]. Število prošenj za azil se je v prvi polovici leta 2018 v primerjavi s prvo polovico leta 2017 zmanjšalo za 32 % (z 12 635 na 8 525). Stopnja ugodno rešenih prošenj za azil je bila leta 2017 5,19-odstotna (v primerjavi z letom 2016, ko je bila 2,12-odstotna, se je povečala)[7]. Ponovni sprejem in vračanje delujeta dobro, pri čemer država hitro izpolnjuje zahteve držav članic EU za ponovni sprejem svojih državljanov in državljanov tretjih držav. Iz stopnje vračanja (leta 2017 je bila več kot 100-odstotna[8]) je razvidno, da se državljani Albanije, ki jim je odrejena zapustitev, dejansko vrnejo (29 850 leta 2017). Ta dobri rezultat je treba ohraniti.

Albanija je sprejela ukrepe, opredeljene v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, za obravnavo izzivov, povezanih z nezakonitimi migracijami, zlasti neutemeljenimi prošnjami za azil, ki jih vložijo albanski državljani. Dobre rezultate je dosegla pri izvajanju akcijskega načrta proti nezakonitim migracijam, ki je osredotočen na operativno sodelovanje pri upravljanju nezakonitih migracij, identifikaciji in zaščiti mladoletnikov brez spremstva ter boju proti ponarejanju listin. Še bolj je tudi okrepila operativno sodelovanje z državami članicami, ki so jih nezakonite migracije najbolj prizadele. Albanski organi so izvedli kampanje ozaveščanja, ki so se predvajale na vseh nacionalnih televizijskih postajah, da bi se povečala ozaveščenost o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz brezvizumskega režima.

Javni red in varnost

Albansko govoreče organizirane kriminalne združbe se običajno ukvarjajo z več kaznivimi dejavnostmi in so še vedno posebno dejavne pri številnih različnih kaznivih dejavnostih v EU. Te združbe tihotapijo velike količine heroina, pri čemer sodelujejo s turško in albansko govorečimi organiziranimi kriminalnimi združbami ob tihotapskih poteh. Iz več ključnih

[6] Na podlagi podatkov Evropske agencije za mejno in obalno stražo, ki so bili na voljo do sredine leta 2018. Statistike Eurostata so na voljo samo na letni ravni (razen podatkov o azilu).

[7] To pomeni, da so ustrezni organi za 93,78 % vloženih prošenj za azil izdali negativne odločbe. To ustreza 24 603 prošnjam za azil od 26 235 prošenj za azil, ki so jih državljani Albanije leta 2017 vložili v razširjenem schengenskem območju.

[8] Število oseb v postopku vračanja v danem letu se primerja s številom odločb o vrnitvi v istem letu. Stopnja vračanja, višja od 100 %, pomeni, da država učinkovito obravnava zaostanek iz prejšnjih let.

krajev v Albaniji potekata radikalizacija in novačenje, vendar se je število odhodov rekrutiranih tujih terorističnih bojevnikov na območja spopadov v Siriji in Iraku zmanjšalo.

Albanija je sprejela dodatne ukrepe, da bi izboljšala učinkovitost kazenskega pregona pri boju proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu, kot je bilo v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti navedeno med ukrepi, ki jih je treba sprejeti. Akcijski načrt za boj proti konoplji je bil sprejet konec maja 2018. Delovni dogovor med Albanijo in Evropskim centrom za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami je bil parafiran 5. oktobra 2018. Na njegovi podlagi se bo lahko albanskim organom zagotovilo ključno strokovno znanje za boj proti drogam. Albanija ima z Agencijo Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj sklenjen delovni dogovor, od februarja 2018 pa sodeluje v programu EU na področju pravosodja. Albanski parlament je 1. novembra 2018 ratificiral sporazum o zvezi z Europolom, ki omogoča napotitev Europolovega uradnika za zvezo v Albanijo v začetku leta 2019. Oktobra 2018 je bil podpisan sporazum o sodelovanju med Eurojustom in Albanijo.

Čeprav se je z novim zakonom o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, sprejetim leta 2017, splošni zakonodajni okvir izboljšal, se na podlagi poročila odbora MONEYVAL Albanija okrepljeno spremlja[9]. Vlada je septembra 2018 sprejela akcijski načrt za obravnavanje priporočil odbora MONEYVAL.

Na splošno se merila za liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjujejo. Čeprav je bil pri izvajanju ukrepov za reševanje izzivov, povezanih z nezakonitimi migracijami, dosežen dober napredek, so za zagotovitev boljših in trajnih rezultatov potrebna nadaljnja prizadevanja. Obravnavati je treba naslednja področja:

- nadaljnja krepitev nadzora meja ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic;
- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- nadaljnje izboljšanje učinkovitosti tožilstva in kazenskega pregona za boj proti organiziranemu kriminalu;
- hitro izvajanje priporočil iz poročila odbora MONEYVAL o financiranju boja proti pranju denarja/boja proti terorizmu.

<u>Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija</u>

Nezakonite migracije, vključno s ponovnim sprejemom

Kar zadeva izzive, povezane z nezakonitimi migracijami, se je med letoma 2016 in 2017 skupno število zavrnitev vstopa povečalo za 28 % (z 2 495 zavrnitev leta 2016 na 3 200 zavrnitev leta 2017). V primerjavi z letom 2016 se je leta 2017 povečalo tudi število nezakonitih prebivanj, in sicer za 43 % (s 4 595 na 6 555). Po podatkih Evropske agencije za mejno in obalno stražo trendi od prve polovice leta 2017 do prve polovice leta 2018 kažejo, da se je število zavrnitev vstopa povečalo, število nezakonitih prebivanj pa ne. V prvi polovici leta 2018 je bilo vloženih 2 360 prošenj za azil, kar pomeni 39-odstotno zmanjšanje v primerjavi s prvo polovico leta 2017, ko je bilo vloženih skupaj 3 860 prošenj za azil. Stopnja

[9] https://rm.coe.int/moneyval-56th-plenary-report-august-2018-eng-fin/16808d593a.

ugodno rešenih prošenj za azil je ostala nizka (0,81 % leta 2016 in 1,45 % leta 2017). Ponovni sprejem in vračanje delujeta dobro ter bi morala taka ostati tudi v prihodnosti. Iz stopnje vračanja (130 % leta 2017) je razvidno, da se državljani nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, ki jim je odrejena zapustitev, dejansko vrnejo (5 580 leta 2017).

Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija je še naprej sprejemala ukrepe, opredeljene v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, zlasti v zvezi z izzivi, povezanimi z nezakonitimi migracijami. Okrepljena sta bila nadzor meja in strožje preverjanje dokumentov. Ministrstvo za notranje zadeve je za obmejno policijo organiziralo usposabljanja na področju spoštovanja človekovih pravic. Izvajanje akcijskih načrtov za izboljšanje pomoči za ranljivo prebivalstvo se je okrepilo, vendar so za ohranitev vzpostavljenih ukrepov potrebna nadaljnja prizadevanja.

Javni red in varnost

Kar zadeva organizirani kriminal, se organizirane kriminalne združbe iz nekdanje jugoslovanske republike Makedonije ukvarjajo z nedovoljenim prometom z drogami in njihovim razpečevanjem. Nekatere od teh združb se ukvarjajo z več kaznivimi dejavnostmi in sodelujejo pri drugih oblikah tihotapljenja (blaga, cigaret). Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija je še naprej izvor nedovoljene trgovine z arheološkimi in nabožnimi predmeti ter kulturnimi dobrinami v EU. Mreže za tihotapljenje migrantov so dejavne na obmejnih območjih, zlasti na mejah z Grčijo in Srbijo, in to kljub več odvzemom prostosti skozi vse leto.

Ministrstvo za notranje zadeve je izvedlo operacije za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami in nadaljevalo dejavnosti za boj proti organiziranemu kriminalu. Za preprečevanje trgovine z ljudmi in podporo za zgodnjo identifikacijo potencialnih žrtev so bile vzpostavljene nacionalna delovna skupina in mobilne skupine. Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija in Črna gora sta podpisali sporazum o sodelovanju na področju boja proti trgovini z ljudmi. Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija je razvila svojo oceno ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala ter regionalno oceno s Srbijo in Črno goro. Izboljšali sta se sodelovanje na področju kazenskega pregona s partnericami Zahodnega Balkana, Italijo in Slovenijo ter operativno sodelovanje z Europolom. Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija je imenovala tožilca za zvezo, ki je bil novembra 2018 napoten v Eurojust.

Na splošno se merila za liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjujejo. Pričakuje se dodatno izboljšanje izvajanja. Obravnavati je treba naslednja področja:

- nadaljnja krepitev nadzora meja ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic;
- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- izboljšanje učinkovitosti kazenskega pregona pri boju proti organiziranim kriminalnim mrežam, ki se ukvarjajo zlasti z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, in zagotovitvi zanesljivih rezultatov;
- okrepitev preiskovanja in kazenskega pregona organiziranih kriminalnih združb, med drugim tistih, ki se ukvarjajo s tihotapljenjem migrantov.

Bosna in Hercegovina

Nezakonite migracije, vključno s ponovnim sprejemom

Kar zadeva izzive, povezane z **nezakonitimi migracijami,** se med letoma 2016 in 2017 število zavrnitev vstopa ni povečalo (5 150 oziroma 5 145), število nezakonitih prebivanj pa se je povečalo za približno 13 % (s 3 645 na 4 135). Po podatkih Evropske agencije za mejno in obalno stražo trendi od prve polovice leta 2017 do prve polovice leta 2018 kažejo, da se je število zavrnitev vstopa povečalo, število nezakonitih prebivanj pa ne. V prvi polovici leta 2018 so državljani Bosne in Hercegovine vložili 1 080 prošenj za azil, kar pomeni 27-odstotno zmanjšanje v primerjavi z istim obdobjem leta 2017, ko je bilo vloženih skupaj 1 485 prošenj za azil. Stopnja ugodno rešenih prošenj za azil je leta 2016 znašala 3,10 %, leta 2017 pa se je povišala na 5,66 %. Pozorno je treba spremljati odločitev Bosne in Hercegovine, da kitajskim državljanom odobri potovanja brez vizumov (odločitev je začela veljati maja 2018). Ponovni sprejem in vračanje delujeta dobro. Stopnja vračanja ostaja dobra, vendar bi jo morale izboljšati vse države članice (leta 2017 je znašala 72 %, kar pomeni, da je bilo dejansko vrnjenih 2 680 bosanskih državljanov).

Bosna in Hercegovina je sprejela ukrepe, opredeljene v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti. Izvedla je strategijo in akcijski načrt za migracije in azil (2016–2020). Izvedla je akcije za obveščanje o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz brezvizumskega režima. Svet ministrov je 15. maja 2018 sprejel akcijski načrt za nujne ukrepe. Na izvajanje akcijskega načrta je vplivala neusklajenost med odgovornimi ravnmi upravljanja. Ta težava je vplivala zlasti na obmejno policijo, ki ima zdaj premalo osebja.

Javni red in varnost

Kar zadeva organizirani kriminal, so organizirane kriminalne združbe iz Bosne in Hercegovine med najpogosteje navedenimi v zvezi z organiziranimi kaznivimi dejanji zoper lastnino v EU, pa tudi trgovino z ljudmi in nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami. Poleg tega je Bosna in Hercegovina ciljna država za vozila, ukradena v državah članicah. V Bosni in Hercegovini še vedno obstajajo precejšnje zaloge orožja, ki pomenijo tveganje za nedovoljen promet s strelnim orožjem. Bosna in Hercegovina je sprejela novo strategijo za boj proti organiziranemu kriminalu ter izvaja akcijski načrt za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma.

Organi so še povečali zmogljivost za kazenski pregon v okviru boja proti organiziranemu kriminalu in preiskav. Vendar so potrebne izboljšave, da bi se zagotovilo učinkovitejše nadaljnje pravosodno ukrepanje. Izvaja se akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2016–2019. Maja 2017 je bil podpisan sporazum o napotitvi uradnika za zvezo v Europol. Do priprave tega poročila Bosna in Hercegovina ni vzpostavila nacionalne kontaktne točke, predvidene v sporazumu o operativnem sodelovanju z Europolom. Dokler nacionalna kontaktna točka ni vzpostavljena, Bosna in Hercegovina ne more poslati svojega uradnika za zvezo v Europol.

Na splošno se merila za liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjujejo. Pričakuje se dodatno izboljšanje izvajanja, zlasti v zvezi z nezakonitimi migracijami. Obravnavati je treba naslednja področja:

- okrepitev učinkovite in trajnostne dodelitve ustreznih sredstev za upravljanje meja in nadaljnja krepitev nadzora meje, tudi v smislu ukrepov za identifikacijo in registracijo, ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic;
- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- vzpostavitev nacionalne kontaktne točke, kot je določena v veljavnem sporazumu o sodelovanju, sklenjenem z Europolom;
- potrebna so nadaljnja usklajena prizadevanja organov kazenskega pregona za učinkovito preprečevanje organiziranega kriminala in pranja denarja ter boj proti njima.

Črna gora

Nezakonite migracije, vključno s ponovnim sprejemom

Kar zadeva izzive, povezane z **nezakonitimi migracijami**, se je med letoma 2016 in 2017 število zavrnitev vstopa povečalo za približno 63 % (s 335 na 545), število nezakonitih prebivanj pa se je leta 2017 povečalo za 42 % (810 leta 2017 v primerjavi s 570 leta 2016). Vendar številke v absolutnem smislu ostajajo majhne. Po podatkih Evropske agencije za mejno in obalno stražo trendi kažejo, da se je število zavrnitev vstopa in nezakonitih prebivanj med prvo polovico leta 2017 in prvo polovico leta 2018 nekoliko povečalo. V prvi polovici leta 2018 so državljani Črne gore vložili 330 prošenj za azil, kar pomeni 38-odstotno zmanjšanje v primerjavi z istim obdobjem leta 2017, ko je bilo vloženih skupaj 530 prošenj za azil. Leta 2017 je bilo vloženih skupno 970 prošenj za azil, leta 2016 pa 1 830 (47-odstotno zmanjšanje). Stopnja ugodno rešenih prošenj za azil je nizka (0,96 % leta 2016 in 2,10 % leta 2017). Ponovni sprejem in vračanje delujeta dobro, pri čemer država hitro izpolnjuje zahteve držav članic EU za ponovni sprejem svojih državljanov in državljanov tretjih držav. Iz stopnje vračanja (več kot 100-odstotna leta 2017) je razvidno, da se državljani Črne gore, ki jim je odrejena zapustitev EU, dejansko vrnejo (820 leta 2017), kar se mora nadaljevati.

Črna gora je sprejela ukrepe, opredeljene v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti. Leta 2018 sicer ni organizirala medijske kampanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov, a taka kampanja je predvidena za leto 2019. Vlada je marca 2018 sprejela nov akcijski načrt v okviru strategije za ponovno vključevanje oseb, ki se vračajo na podlagi sporazuma o ponovnem sprejemu, da bi izboljšala ponovno vključevanje ponovno sprejetih državljanov. Pravni okvir na področju zakonitih in nezakonitih migracij je bil z okvirom EU usklajen februarja 2018 s sprejetjem novega zakona o tujcih. Zakon o mednarodni in začasni zaščiti tujcev je začel veljati 1. januarja 2018.

Črna gora je 22. novembra 2018 sprejela program „državljanstvo za naložbe“. Ker bi lahko pomenil migracijska in varnostna tveganja, ga je treba pozorno spremljati. Zato bi bilo treba uporabiti primerno skrbnost in varnostni pregledi.

Javni red in varnost

V zvezi z **organiziranim kriminalom** zaskrbljenost še vedno vzbuja tranzit drog skozi Črno goro v EU. Organizirane kriminalne združbe so dejavne na področju nedovoljenega prometa s konopljo in kokainom (z neposrednimi povezavami s kriminalnimi združbami v Južni Ameriki). Čeprav so črnogorski organi izvedli več uspešnih pobud za zmanjšanje razširjenosti

strelnega orožja, je to še vedno široko dostopno. Črna gora je pomembna država tranzita ter potencialen vir ponarejenih in pretihotapljenih cigaret.

Črna gora dobro sodeluje z Europolom in Interpolom. Policijsko sodelovanje z državami članicami EU se stalno krepi, kar je razvidno iz nedavnih skupnih policijskih operacij. Tudi sodelovanje z Eurojustom je nemoteno, pri čemer je bila Črna gora leta 2018 vključena v 16 evidentiranih primerov Eurojusta. Od leta 2017 poteka več preiskav zelo odmevnih kazenskih zadev, v katerih se pranje denarja kazensko preganja kot samostojen zločin. Črna gora je julija 2018 sprejela spremembe zakona o pranju denarja in financiranju terorizma ter zakona o mednarodnih omejevalnih ukrepih. Da bi se boj proti trgovini z ljudmi in tihotapljenju migrantov okrepil, je bil v okviru služb policije ustanovljen specializiran oddelek. Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija in Črna gora sta 20. julija 2018 podpisali sporazum o sodelovanju na področju boja proti trgovini z ljudmi. Še vedno se preišče in kazensko preganja malo primerov trgovine z ljudmi.

Na splošno se merila za liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjujejo. Pričakuje se dodatno izboljšanje izvajanja. Obravnavati je treba naslednja področja:

- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- utrditev rezultatov na področju boja proti organiziranemu kriminalu, vključno s trgovino z ljudmi, nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, pranjem denarja in korupcijo na visoki ravni.

Srbija

Nezakonite migracije, vključno s ponovnim sprejemom

Kar zadeva izzive, povezane z **nezakonitimi migracijami**, se med letoma 2016 in 2017 število zavrnitev vstopa ni povečalo (8 070 oziroma 7 910), število srbskih državljanov, za katere je bilo ugotovljeno, da se nezakonito zadržujejo v državah članicah EU, pa se je med letoma 2016 in 2017 povečalo za 31 % (z 11 180 na 14 665 leta 2017). Po podatkih Evropske agencije za mejno in obalno stražo trendi kažejo, da se je število zavrnitev vstopa in nezakonitih prebivanj med prvo polovico leta 2017 in prvo polovico leta 2018 povečalo. V prvi polovici leta 2018 so državljani Srbije vložili 3 460 prošenj za azil, kar pomeni več kot 20-odstotno zmanjšanje v primerjavi z istim obdobjem leta 2017, ko je bilo vloženih 4 375 prošenj za azil. Leta 2017 je bilo prošenj za azil skupno 8 325, kar pomeni, da se je v primerjavi z letom 2016, ko jih je bilo 13 515, njihovo število zmanjšalo za 38 %. Stopnja ugodno rešenih prošenj za azil ostaja nizka (1,57 % leta 2016 in 3,23 % leta 2017). Iz stopnje vračanja (leta 2017 več kot 100-odstotna) je razvidno, da se državljani Srbije, ki jim je odrejena zapustitev EU, dejansko vrnejo (7 920 leta 2017). Sodelovanje Srbije na področju ponovnega sprejema in vračanja njenih državljanov je dobro ter bi se moralo nadaljevati. Zaskrbljenost pa še naprej vzbuja nadaljnje pomanjkljivo izvajanje določb sporazuma o ponovnem sprejemu med EU in Srbijo, ki se nanašajo na državljane tretjih držav, zlasti v zvezi z Romunijo in Bolgarijo.

Srbija je sprejela ukrepe, opredeljene v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti. Septembra 2017 je bil v Beograd napoten regionalni uradnik za zvezo Evropske agencije za mejno in obalno stražo.

Komisija je v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, sprejetem decembra 2017, izrazila pomisleke glede brezvizumskega režima, ki ga je Srbija odobrila za državljane Irana. Zaradi velikega števila državljanov Irana, ki brezvizumska potovanja v Srbijo zlorabljajo za nadaljnjo pot v EU, ta odločitev zelo škoduje varnemu upravljanju migracij. Iz razpoložljivih statističnih podatkov je razvidno, da je bilo od 2. septembra 2017 do 16. oktobra 2018 evidentiranih 46 493 vstopov državljanov Irana in 33 568 njihovih izstopov. Glede na navedeno je Komisija z zadovoljstvom sprejela odločitev Srbije, da s 17. oktobrom 2018 odpove brezvizumski status za državljane Irana. Brezvizumski status, ki ga je Srbija dala drugim državam, ki jih je EU uvrstila na seznam držav, katerih državljani potrebujejo vizum, ostaja vir zaskrbljenosti zaradi možnih migracijskih in varnostnih tveganj ter ga je treba pozorno spremljati. Tako tveganje je bilo nedavno ugotovljeno v zvezi z državljani Indije, pri čemer je bil opazen podoben vzorec zlorabe srbskega brezvizumskega režima, kot je bil ugotovljen pri državljanih Irana. Poleg tega bi moral biti postopek izdaje vizumov zaradi migracijskih in varnostnih tveganj usklajen tudi s standardi vizumske politike EU, zlasti v zvezi s preverjanji prosilcev za izdajo vizuma.

Javni red in varnost

Kar zadeva organizirani kriminal, so državljani Srbije še vedno med najpogosteje navedenimi v zvezi z organiziranimi kaznivimi dejanji zoper lastnino v EU, zlasti v Belgiji, Franciji, Nemčiji in Italiji. Poleg tega so srbski državljani še naprej med najpogostejšimi žrtvami trgovine z ljudmi, ki prihajajo z Zahodnega Balkana. Organizirane kriminalne združbe, ki jih sestavljajo iranski državljani, se ukvarjajo z nedovoljenim prometom s heroinom na tej poti in južnokavkaški poti. V Srbiji so še naprej precejšnje zaloge orožja, ki pomenijo tveganje za nedovoljen promet s strelnim orožjem.

Da bi se okrepil boj proti organiziranemu kriminalu, je marca 2018 začel veljati zakon o organizaciji in pristojnosti vladnih organov pri zatiranju organiziranega kriminala, terorizma in korupcije. Srbija je junija 2018 ustanovila nov usklajevalni organ za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, da bi okrepila svojo upravno zmogljivost. Delovni dogovor med ministrstvom za notranje zadeve in Evropsko policijsko akademijo je bil ratificiran marca 2018, veljati pa je začel aprila 2018. V zvezi z napotitvijo Europolovega uradnika za zvezo v Srbijo potekajo priprave.

Na splošno se merila za liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjujejo. Pričakuje se dodatno izboljšanje izvajanja, zlasti v zvezi z obravnavanjem potrebe po zmanjšanju nezakonitih migracij. Obravnavati je treba naslednja področja:

- nadaljnja uskladitev z vizumsko politiko EU, ki je temeljni pogoj za stalno izpolnjevanje merila za upravljanje migracij;
- nadaljnja krepitev nadzora meja ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic;
- okrepitev učinkovitega izvajanja sporazuma o ponovnem sprejemu med EU in Srbijo za ponovni sprejem državljanov tretjih držav;
- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- čimprejšnja ratifikacija sporazuma o zvezi z Europolom, da bi se omogočila pravočasna napotitev uradnika za zvezo;

- nadaljevanje krepitve preiskav na podlagi obveščevalnih podatkov, da bi se razvili trajnostni rezultati na področju pravnomočnih obsodb in razbijanja mrež organiziranega kriminala.

II.2 Vzhodno partnerstvo

Moldavija

Nezakonite migracije, vključno s ponovnim sprejemom

Kar zadeva izzive, povezane z **nezakonitimi migracijami**, se je med letoma 2016 in 2017 število zavrnitev vstopa povečalo za 56 % (s 4 660 na 7 270). Nekoliko se je povečalo tudi število nezakonitih prebivanj, in sicer s 7 660 nezakonitih prebivanj leta 2016 na 8 785 nezakonitih prebivanj leta 2017 (15-odstotno povečanje). Po podatkih Evropske agencije za mejno in obalno stražo trendi med prvo polovico leta 2017 in prvo polovico leta 2018 kažejo, da se je število zavrnitev vstopa povečalo, število nezakonitih prebivanj pa znatno povečalo. Po pomembnem več kot 50-odstotnem zmanjšanju števila prošenj za azil med letoma 2016 in 2017 (s 3 675 na 1 610) je bilo v prvi polovici leta 2018 skupaj evidentiranih 1 665 prošenj, kar je 128 % več kot v istem obdobju leta 2017 (730 prošenj). Stopnja ugodno rešenih prošenj za azil je nizka (1,48 % leta 2016 in 1,35 % leta 2017). Stopnja vračanja (leta 2017 približno 83-odstotna) se je v primerjavi z letom 2016 (približno 48-odstotna) znatno povišala, pri čemer se je leta 2017 dejansko vrnilo 3 835 moldavskih državljanov. Sodelovanje Moldavije na področju ponovnega sprejema in vračanja je dobro ter bi se moralo nadaljevati.

Moldavija izvaja akcijski načrt za obdobje 2016–2020 v okviru nacionalne strategije o migracijah in azilu za obdobje 2011–2020. Okrepila je prizadevanja za razvoj usmerjenih akcij za obveščanje, da bi pojasnila pravice in obveznosti glede potovanj brez vizumov. Akcije za obveščanje, vključno z obveščanjem o tveganju prekoračitve obdobja dovoljenega bivanja v razširjenem schengenskem območju in kaznih, povezanih z njo, so bile osredotočene zlasti na ranljive kategorije. Moldavija je novembra 2018 začela izvajati program „državljanstva za naložbe“, ki ga je treba pozorno spremljati, saj bi lahko pomenil migracijska in varnostna tveganja. Zato bi bilo treba uporabiti primerno skrbnost in varnostni pregledi.

Javni red in varnost

Moldavijske organizirane kriminalne združbe še vedno pomenijo pomembno varnostno grožnjo, zlasti v Avstriji, Franciji, Nemčiji, Latviji in na Poljskem. Njihova glavna področja dejavnosti zajemajo kazniva dejanja zoper lastnino, nedovoljeno trgovino s tobakom, nedovoljen promet s prepovedanimi drogami (heroin), goljufije na področju trošarin, zlorabe kreditnih kartic in pranje denarja. Predvsem rusko govoreče organizirane kriminalne združbe izkoriščajo Moldavijo kot državo tranzita za pranje denarja in njegov prenos v EU. Glavni dejavniki tveganja, povezani s terorizmom, so uporaba ozemlja Moldavije za območje tranzita za bližnjevzhodna območja spopadov, radikalizacija in dejavnosti najemniške vojske v vzhodni Ukrajini. Povečujeta se kibernetska kriminaliteta iz Moldavije in število napadov na bankomate, kot so napadi z mikroračunalniki.

Moldavija je sprejela nekatere ukrepe, opredeljene v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, vključno s sprejetjem nove zakonodaje o preprečevanju pranja denarja, vzpostavitvijo operativnih protikorupcijskih institucij, razširitvijo področja delovanja agencije za odvzem premoženjske koristi in izvajanjem akcij za obveščanje, povezanih s potovanji brez vizumov. Vendar pri zagotavljanju izpolnjevanja merila za boj proti korupciji še vedno obstajajo precejšnje pomanjkljivosti. Sprejetje svežnja zakonov o davčni reformi julija 2018 je sprožilo pomisleke glede politične volje za boj proti korupciji. Pravne pobude v svežnju vključujejo kapitalsko in davčno amnestijo, ki je bila predhodno na podlagi kritik, med drugim iz EU, umaknjena iz zakonodajnega programa. Vključuje tudi tako imenovani poslovni sveženj, s katerim se znova uvaja dekriminalizacija več vrst gospodarskega kriminala.

Na splošno se merila za liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjujejo. Komisija je v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti opozorila, da bi lahko bilo izpolnjevanje meril za boj proti korupciji in preprečevanje pranja denarja ogroženo, če se nemudoma ne sprejmejo ukrepi za zagotovitev rednega in trajnostnega izvajanja. Vendar nekateri priporočeni ukrepi niso bili izvedeni. Za obravnavanje izzivov, povezanih z nezakonitimi migracijami, med drugim glede neutemeljenih prošenj državljanov Moldavije za azil, so potrebni takojšnji ukrepi. Poleg tega mora Moldavija nujno sprejeti takojšnje ukrepe za zagotovitev izpolnjevanja merila za boj proti korupciji. Obravnavati je treba naslednja področja:

- okrepitev nadzora meja ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic;
- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- okrepitev operativnega sodelovanja za hitro zmanjšanje števila neutemeljenih prošenj za azil, ki jih v razširjenem schengenskem območju vložijo državljani Moldavije;
- uskladitev zakonov o davčni reformi s standardi EU;
- okrepitev nacionalnega organa za integriteto z imenovanjem potrebnega števila inšpektorjev za integriteto; zagotovitev učinkovitega izvajanja sistema za prijavo premoženja ob upoštevanju vseh akterjev na visoki ravni;
- okrepitev prizadevanj za dosego rezultatov v boju proti korupciji na visoki ravni, izvajanje strategije za odvzem premoženjske koristi ter zagotovitev natančnega in nepristranskega kazenskega pregona bančnih goljufij, izterjave nepravilno porabljenih sredstev ter privedbe vseh odgovornih pred sodišče brez nadaljnjega odlašanja.

Gruzija

Integrirano upravljanje meja, upravljanje migracij in azil

Kar zadeva izzive, povezane z nezakonitimi migracijami, se je med letoma 2016 in 2017 število zavrnitev vstopa povečalo za približno 200 % (z 810 na 2 655), nekoliko pa se je povečalo tudi število nezakonitih prebivanj (s 5 240 na 5 860). Po podatkih Evropske agencije za mejno in obalno stražo trendi med prvo polovico leta 2017 in prvo polovico leta 2018 kažejo, da se je število nezakonitih prebivanj povečalo, število zavrnitev vstopa pa precej povečalo. V prvi polovici leta 2018 se je število prošenj za azil v primerjavi z istim obdobjem leta 2017 podvojilo, pri čemer je bilo v prvi polovici leta 2018 vloženih 9 680 prošenj za azil, v istem obdobju leta 2017 pa 4 770. To povečanje najbolj vpliva na Nemčijo in Francijo. Stopnja ugodno rešenih prošenj za azil je leta 2016 znašala 14,09 %, leta 2017 pa 5,48 %, kar

pomeni precejšnje zmanjšanje. Sodelovanje Gruzije na področju ponovnega sprejema in vračanja je dobro ter bi se moralo nadaljevati. Stopnja vračanja (leta 2017 približno 63-odstotna) se je v primerjavi z letom 2016 (približno 56-odstotna) povišala, pri čemer se je leta 2017 dejansko vrnilo 4 560 državljanov Gruzije.

Gruzija je sprejela ukrepe, opredeljene v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, ter še naprej obravnavala izzive, povezane z neutemeljenimi prošnjami za azil, in povečevala operativno sodelovanje z državami članicami, ki so jih nezakonite migracije najbolj prizadele.
Gruzija je uvedla pomembne zakonodajne spremembe za obravnavanje povečanega števila prošenj za azil in preprečevanje nezakonitih migracij, vključno s spremembo civilnega zakona (ki je omejila pogoje za spremembo priimka) aprila 2018. Gruzija je napredovala pri izvajanju migracijske strategije za obdobje 2016–2020 in njenega akcijskega načrta. Oktobra 2018 se je začel tretji val intenzivne akcije za obveščanje o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz brezvizumskega režima, ki jo financira EU in ki se posebej osredotoča na preprečevanje zlorab azilnih postopkov EU. Gruzijske oblasti so objavile dvojezični priročnik o zakonitih migracijah in razvile aplikacijo Schengen/EU za mobilne naprave, ki državljanom Gruzije omogoča, da izračunajo, kako dolgo so v razširjenem schengenskem območju in koliko dni imajo še na voljo, da ne bodo prekoračili obdobja dovoljenega bivanja.

Javni red in varnost

Organizirane kriminalne združbe iz Gruzije so še naprej med najpogosteje zastopanimi združbami iz držav nečlanic EU, vključenimi v huda kazniva dejanja in organizirani kriminal v EU, zlasti v Franciji, Grčiji, Nemčiji, Italiji, Španiji in na Švedskem. Kazniva dejanja zoper lastnino so še vedno glavno kaznivo dejanje, s katerim se ukvarjajo organizirane kriminalne združbe iz Gruzije, obenem pa so še naprej dejavne na področju pranja premoženjskih koristi, pridobljenimi s kaznivimi dejanji. Težava, ki jo je treba spremljati, ostaja promet s prepovedanimi drogami. V zadnjih letih so bili gruzijski organi uspešni pri razbijanju organiziranih kriminalnih združb iz Gruzije.

Gruzija je sprejela ukrepe, opredeljene v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, in okrepila sodelovanje na mednarodni ravni za preprečevanje organiziranega kriminala in boj proti njemu. Novo nacionalno strategijo za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2017–2020 in akcijski načrt za obdobje 2017–2018 je treba izvesti pravočasno in učinkovito. Na podlagi lanskih priporočil napredujejo reforme policije v zvezi z obveščevalno vodeno in v skupnost usmerjeno policijsko dejavnostjo, enako pa velja tudi za vzpostavljanje enotnega sistema za analizo kaznivih dejanj. V ključne države članice so bili napoteni policijski atašeji, sklepajo pa se tudi novi sporazumi o kazenskem pregonu. Za nadaljnje zmanjševanje vpliva organiziranih kriminalnih združb iz Gruzije na EU je potrebno nadaljnje okrepljeno policijsko sodelovanje z najbolj prizadetimi državami članicami. Marca 2018 sta bila z Europolom podpisana memorandum o soglasju o varni komunikacijski povezavi in sporazum o zvezi, septembra 2018 pa je bil v Europol napoten uradnik za zvezo. Pogajanja o sporazumu o sodelovanju z Eurojustom so končana.

Na splošno je Gruzija pri izvajanju protikorupcijskih reform dosegla dobre rezultate, čeprav bi se lahko področji korupcije na visoki ravni in nadaljnjega sodelovanja civilne družbe še izboljšali. Mehanizem za preverjanje prijav premoženja, uveden januarja 2017, se uspešno izvaja in ga bo EU še naprej podpirala. Čeprav je Gruzija julija 2018 za nacionalni urad za

odvzem premoženjske koristi imenovala enoto urada glavnega tožilca za evropsko povezovanje in sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, bi bilo treba ustanoviti neodvisen urad za odvzem premoženjske koristi.

Na splošno se merila za liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjujejo. Čeprav so bili vzpostavljeni konkretni ukrepi za obravnavanje izzivov, povezanih z nezakonitimi migracijami, so potrebni takojšnji nadaljnji ukrepi za obravnavanje teh izzivov, vključno z vse večjim številom neutemeljenih prošenj za azil. Obravnavati je treba naslednja področja:

- okrepitev operativnega sodelovanja z zadevnimi državami za hitro zmanjšanje števila neutemeljenih prošenj za azil, ki jih v razširjenem schengenskem območju vložijo državljani Gruzije;
- okrepitev nadzora meja ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic;
- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- nadaljnja krepitev čezmejnega sodelovanja pri kazenskem pregonu za boj proti organiziranim kriminalnim združbam v Gruziji;
- prednostno dokončanje reforme v zvezi z obveščevalno vodeno policijsko dejavnostjo in vzpostavitve enotnega sistema za analizo kaznivih dejanj;
- nadaljnja krepitev protikorupcijskega okvira, med drugim z ustanovitvijo neodvisnega urada za odvzem premoženjske koristi.

<u>Ukrajina</u>

Integrirano upravljanje meja, upravljanje migracij in azil

Kar zadeva izzive, povezane z nezakonitimi migracijami, se je med letoma 2016 in 2017 število zavrnitev vstopa povečalo za 47 % (z 22 495 zavrnitev na 33 105 zavrnitev). Število Ukrajincev, za katere je bilo ugotovljeno, da se nezakonito zadržujejo v državah članicah EU, se je leta 2017 (33 485) v primerjavi z letom 2016 (29 570) nekoliko povečalo (za 13 %). Po podatkih Evropske agencije za mejno in obalno stražo trendi med prvo polovico leta 2017 in prvo polovico leta 2018 kažejo, da se je število zavrnitev vstopa precej povečalo, medtem ko se število nezakonitih prebivanj ni povečalo. V prvi polovici leta 2018 se je število prošenj za azil v primerjavi z istim obdobjem leta 2017 zmanjšalo za 9 %, pri čemer so Ukrajinci v prvi polovici leta 2018 vložili 4 710 prošenj za azil, v prvi polovici leta 2017 pa 5 280. Leta 2017 je bilo prošenj za azil skupno 10 075, kar pomeni, da se je v primerjavi z letom 2016, ko jih je bilo 12 460, njihovo število zmanjšalo za 19 %. Stopnja ugodno rešenih prošenj za azil je leta 2016 znašala 20,41 %, leta 2017 pa 16,24 %. Sodelovanje na področju ponovnega sprejema in vračanja je dobro ter bi se moralo nadaljevati. Stopnja vračanja ostaja nespremenjena (leta 2017 približno 79-odstotna), pri čemer se je leta 2017 dejansko vrnilo 25 330 državljanov Ukrajine.

Integrirano upravljanje meja ostaja izziv, medagencijsko sodelovanje pa še vedno ni zadostno. Vmesno ocenjevanje sedanje strategije za integrirano upravljanje meja se je končalo, priprava nove strategije za obdobje 2020–2025 in akcijskega načrta pa je predvidena do pomladi 2019. Ukrajina je izvedla akcijo za obveščanje na nacionalni ravni, katere namen je bil pojasniti pravice in obveznosti, ki izhajajo iz brezvizumskega režima.

Javni red in varnost

Kar zadeva organizirani kriminal, je Ukrajina še vedno država tranzita za različno nezakonito blago, s katerim se nezakonito trguje v EU. Organizirane kriminalne združbe iz Ukrajine se še naprej ukvarjajo z goljufijami na področju trošarin, zlasti s proizvodnjo in tihotapljenjem nezakonitih tobačnih izdelkov v EU. Pozornost je treba nameniti dejavnim tihotapskim skupinam, ki jih državljani Ukrajine po zahodnobalkanski poti upravljajo iz Turčije in Grčije. Storilci kaznivih dejanj kibernetske kriminalitete z ukrajinskim državljanstvom, zlasti rusko govoreči, so vedno pogosteje vpleteni v zelo zapletene operacije digitalnega podzemlja.

Ukrajina je sprejela nekaj ukrepov, opredeljenih v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti. Ustanovljeno je bilo visoko protikorupcijsko sodišče, ki pa še ni popolnoma operativno. Izbirni postopek za protikorupcijske sodnike se je začel, končal pa naj bi se na začetku leta 2019. Izbrana je bila skupina mednarodnih strokovnjakov (javni svet mednarodnih strokovnjakov), ki izbira protikorupcijske sodnike, vendar nima ustreznega dostopa do informacij. Vzpostavljen je bil sistem samodejnega preverjanja elektronskih prijav premoženjskega stanja javnih uradnikov, pri čemer programska oprema zdaj deluje s sistemom, ki je povezan z večino državnih registrov. Kljub temu napredku so potrebni nadaljnji ukrepi za vzpostavitev popolnoma delujočega sistema preverjanja in učinkovito obdelavo zaostanka na področju prijav premoženjskega stanja. Prizadevanja za boj proti organiziranemu kriminalu so bila okrepljena z nedavno ustanovitvijo novega oddelka za boj proti organiziranemu kriminalu v okviru nacionalne policije Ukrajine.

Nekateri ukrepi, opredeljeni v prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, še niso bili sprejeti. Ukrajina do zdaj ni preklicala zakonodajnih sprememb iz marca 2017, ki se nanašajo na razširitev področja uporabe obveznosti prijave premoženjskega stanja na protikorupcijske aktiviste. Zaskrbljenost vzbujajo napadi na civilno družbo, ki izpostavlja korupcijo, ki so stalnica v zadnjem desetletju. Preiskave teh napadov napredujejo počasi. Protikorupcijski instituciji nacionalni protikorupcijski urad in specializirani protikorupcijski urad javnega tožilstva sta še vedno operativni, vendar pomisleki glede njune učinkovitosti in neodvisnosti niso bili obravnavani. Revizija nacionalnega protikorupcijskega urada, ki poteka, vzbuja pomisleke zaradi političnega imenovanja revizorjev, ki bi lahko spodkopalo vodstvo urada. Še vedno mu ni bil odobren neodvisen dostop do prisluškovanja telefonskim pogovorom. Njegova zmogljivost izvajanja učinkovitih preiskav zapletenih primerov korupcije je ovirana, ker nacionalna agencija za preprečevanje korupcije ni odobrila neposrednega in samodejnega dostopa do svoje podatkovne zbirke prijav premoženjskega stanja ter zaradi skrajšanih rokov za kazenske preiskave (uvedeni leta 2017 in skrajšani septembra 2018).

Na splošno se merila za liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjujejo. V prvem poročilu na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti je Komisija opozorila, da je treba glede na nedavni razvoj dogodkov sprejeti takojšnje ukrepe za zagotovitev popolnega izvajanja in trajnosti preteklih reform, zlasti v zvezi z merilom za boj proti korupciji. Vendar nekatera priporočila iz prvega poročila na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti niso bila izvedena, zato so potrebni takojšnji ukrepi za zagotovitev stalnega izpolnjevanja merila za boj proti korupciji. Potrebni so tudi takojšnji ukrepi za obravnavanje izzivov, povezanih z nezakonitimi migracijami. Obravnavati je treba naslednja področja:

- okrepitev operativnega sodelovanja z zadevnimi državami za hitro zmanjšanje nezakonitih migracij državljanov Ukrajine v razširjeno schengensko območje;
- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- nujna razveljavitev sprememb, v skladu s katerimi se področje uporabe prijav premoženjskega stanja razširi na civilno družbo, in zagotovitev, da lahko civilna družba opravlja svojo vlogo brez neustreznega vmešavanja;
- zagotovitev neodvisnosti, učinkovitosti in trajnosti protikorupcijskega institucionalnega okvira, med drugim z zagotovitvijo, da bo visoko protikorupcijsko sodišče hitro postalo popolnoma operativno in da bo lahko javni svet mednarodnih strokovnjakov ustrezno opravil svojo vlogo v izbirnem postopku;
- ponovna vzpostavitev neodvisnosti in verodostojnosti specializiranega protikorupcijskega urada javnega tožilstva;
- vzpostavitev popolnoma delujočega sistema za preverjanje prijav premoženjskega stanja, zlasti z zagotovitvijo samodejnega dostopa do vseh drugih registrov in podatkovnih zbirk, da bi se zagotovili prepričljivi rezultati učinkovitega preverjanja prijav;
- okrepitev zmogljivosti nacionalne policije in izboljšanje sodelovanja med organi kazenskega pregona za nadaljnje obravnavanje organiziranega kriminala, zlasti kibernetske kriminalitete.

III. Sklepne ugotovitve

V skladu s členom 8(4) Uredbe (EU) št. 2018/1806, na podlagi katerega mora Komisija nadzorovati redno izpolnjevanje zahtev v zvezi z liberalizacijo vizumskega režima v tretjih državah ter poročati o tem, Komisija na podlagi analize, predstavljene v tem poročilu in priloženem delovnem dokumentu služb Komisije, tako kot v prvem poročilu meni, da so zahteve za zadevne države v zvezi z liberalizacijo vizumskega režima še naprej izpolnjene. V tem poročilu so opredeljeni nadaljnji ukrepi – v nekaterih primerih takojšnji ukrepi –, ki jih morajo sprejeti določene države na določenih področjih, da bi zagotovile stalno izpolnjevanje meril. Če katera od zahtev ni več izpolnjena, Uredba določa postopke za začasno zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti za državljane zadevne tretje države. Poleg tega je treba zagotoviti nadaljevanje izvajanja vseh drugih meril.

Države Zahodnega Balkana in vzhodnega partnerstva so še naprej sprejemale ukrepe za obravnavo **izzivov, povezanih z nezakonitimi migracijami**. Potrebna so nadaljnja prizadevanja, da bi se zagotovili boljši in trajni rezultati. Zaskrbljenost povzroča vse večje število **neutemeljenih prošenj za azil** v primeru **Moldavije** in **Gruzije**. Ugotovljeno je bilo povečanje nezakonitih migracij iz **Ukrajine, Srbije** ter **Bosne in Hercegovine**. **Albanija** je sprejela učinkovite ukrepe, vendar so kljub temu potrebna nadaljnja prizadevanja, da bi se zagotovili boljši in trajni rezultati. Sodelovanje pri ponovnem sprejemu in vračanju se nemoteno nadaljuje za vse države Zahodnega Balkana in vzhodnega partnerstva, pri čemer so njihove stopnje vračanja na splošno visoke in bi morale biti take tudi v prihodnosti. Vendar pa so še vedno mogoče izboljšave, zlasti pri ponovnem sprejemu državljanov tretjih držav v primeru Srbije.

Hitra sklenitev sporazumov o statusu evropske mejne in obalne straže bo prispevala tudi k trdnejši podpori upravljanju nezakonitih migracij, čeprav glavna odgovornost za upravljanje

meja ostaja v pristojnosti partneric z Zahodnega Balkana. Prva je tak sporazum o statusu podpisala Albanija, sporazuma s Srbijo in nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo pa sta bila parafirana. Končati se morajo še postopki, da bosta lahko hitro parafirana sporazuma s Črno goro ter Bosno in Hercegovino.

Da bi se kot temeljni pogoj za stalno izpolnjevanje meril zagotovili dobro upravljanje migracij in varno okolje, Komisija poziva k **zagotovitvi usklajenosti z vizumsko politiko EU**. To je zlasti pomembno za Srbijo.

Države Zahodnega Balkana in vzhodnega partnerstva so še naprej sprejemale ukrepe za **preprečevanje organiziranega kriminala in boj proti njemu**. Vendar pa je treba prizadevanja še dodatno okrepiti. Organizirane kriminalne združbe iz teh držav so še vedno dejavne na področju nedovoljenega prometa s strelnim orožjem in nedovoljene trgovine z različnim nezakonitim blagom (zlasti drogami in tobakom), kaznivih dejanj zoper lastnino, pranja denarja, trgovine z ljudmi, tihotapljenja migrantov in kibernetske kriminalitete.

V prvem poročilu je bilo za **Moldavijo** ugotovljeno, da mora sprejeti takojšnje ukrepe za zagotovitev stalnega izvajanja meril za **boj proti korupciji in pranju denarja**, pa tudi trajnosti reform. Čeprav je **Moldavija** sprejela nekatere ukrepe za boj proti **pranju denarja**, mora **nujno** sprejeti takojšnje ukrepe za zagotovitev izpolnjevanja merila **za boj proti korupciji.** V prvem poročilu so bili opredeljeni tudi takojšnji ukrepi, ki bi jih morala **Ukrajina** sprejeti, **da bi zaščitila protikorupcijske ukrepe**, uvedene s prejšnjimi reformami, ter omogočila nadaljnji napredek. Čeprav je Ukrajina nekatere ukrepe sprejela, je potrebno večje prizadevanje, da bi se zagotovila popolno izvajanje prejšnjih reform in njihova trajnost ter obravnavala **neuresničena** priporočila.

Izvajanje meril za liberalizacijo vizumskega režima je stalni proces, ki se izvaja. Nadaljnji nadzor se bo nadaljeval, med drugim s sestanki višjih uradnikov ter rednimi sejami pododbora za pravosodje, svobodo in varnost, dialogi med EU in državami, katerih državljani so oproščeni vizumske obveznosti, ter po potrebi s pristopnimi pogajanji EU z državami Zahodnega Balkana.